

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Riva Szápáry, Adria-palota.
Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

Világ folyása.

Fiume, szept. 23.

Ausztria-Magyarország és Anglia közt — mint Londonból jelentik — a választottbíró-sági szerződés dolgában már annyira előrehaladtak a tárgyalások, hogy a szerződés aláírása legközelebbre várható. A szerződés határozatai körülbelül megegyeznek azoknak a szerződéseknek a határozataival, melyeket Anglia a választottbíró-ság dolgában más államokkal kötött.

A **bolgár fejedelem** bécsi látogatása alkalmából a Szófiában megjelenő *Mir*, a Sztjolv-féle nemzeti párt közlönye, igen érdekes cikkben szól Ausztria-Magyarország balkáni politikájáról. A cikk kiemeli, hogy Ausztria-Magyarországon a félhivatalos lapok tagadták, hogy Ferdinánd fejedelem látogatásának bármilyen politikai jelentősége lenne, de elismeri, hogy a mai politikai helyzet mellett Ausztria-Magyarország nem járhatott el másképpen. Az utolsó nyolcz év folyamán kitünt, hogy az osztrák-magyar monarchia *becsületes és realis politikát* akar folytatni a Balkánon. Mikor *Sztambulov*, aki a nyugateurópai hatalmakkal el akarta hitetni, hogy Bulgária kivonható Oroszország befolyása alól, saját politikájának áldozata lett, Ausztria-Magyarország *nem intrikált*, hanem belenyugodott a dolgok fordulatába. Ha *Ferdinánd fejedelem személyét nem szeretik is* a bécsi Hofburgban, ez nem volt betolyással a monarchia balkáni politikájára,

mert *Ausztria-Magyarország nem is személyes politikát*. Bizonyosága ennek a *kereskedelmi szerződések és a konzuláris egyezmény* megkötése. Ausztria-Magyarország volt az első az államok között, amely Bulgária önálló gazdasági tevékenységét lehetővé tette. — Ugyanily elismerő hangon ír rólunk az oroszbarát *Preporecs* is, amely egyuttal a bolgár-macedón aspirációkat is képviseli. A *Preporecs* a Macedóniában levő osztrák-magyar csendőrtisztek működésével is nagyon megelégedve.

Kelet-Ásiában új háború tört ki. Igazi *»Furcsa háború«*. Az egymással szemben álló ádáz ellenfelek: *Kuropatkin* meg a — hadi tudósítók. Az egyik előkelő szentpétervári lap tudósítóját kitiltotta a haragos tábornok a főhadiszállásról azért a rettenetes bűnért, hogy az orosz hadsereg állapotáról igazat mert írni. Erre aztán szolidaritást vállalt a kitiltott újságíróval a többi orosz hadi tudósító és táviratot menesztettek Szent-Pétervárra, amelyben kijelentik, hogy faképnél hagyják az egész háborút és hazamennek békés családi tűzhelyeikhez. Ez mindenestre érdekes és páratlanul álló dolog volna és Kuropatkinnek talán nem is volna éppen nagyon kellemetlen. Bekövetkezni azonban aligha fog ez a különös sztrájk. *Kuropatkin* alkalmassint itt is vissza fog vonulni saját becses személyének »zömével.« — *Mukdennél* még mindig nem történt meg a várt nagy ütközet. Csak kisebb csatározások voltak amelyeknek nincs nagy jelentőségük. *Port-Artur*

körül is változatlan a helyzet. Az ottani kikötőbe bezárt orosz hajóhadról ellentmondó hírek keringenek. Az egyik hír szerint a hajóhad arra készül, hogy kitör a kikötőből, a másik szerint pedig teljesen harc képtelen. Nemsokára el fog válni, mi igaz e hírekből. — A *liaojangi* csatavesztésnek megvan már a bűnbakja. *Orlov* vezérőrnagyot, az 54. gyaloghadosztály parancsnokát haditörvényszék elé állítják, azzal vádolván a tábornokot, hogy az ő tehetetlensége és poltronsága miatt veszett el a csata. A tábornok ur csakugyan különösen viselkedett az ütközet folyamán. Az ő hadosztályát rendelte ki *Kuropatkin*, hogy állja útját *Kuroki* előrenyomuló seregének. A harc lefolyása az oroszokra kedvező volt. *Oku* és *Nodzu* japán tábornokok a liaojangi erődítvények megostromlásával semmiképp sem boldogultak. Ha *Orlov* tartja magát, az ütközet az oroszok javára dőlhetett volna el. Amde a legváltáságosabb pillanatban egy japán gránát lesodorta lováról *Orlov* dandárparancsnokát, *Fomin* tábornokot, aki *Orlov* mellett lovagolt és jelentéktelen sebet ejtett magán *Orlovon* is. Erre a derék hadosztályparancsnok nyomban otthagytta a csapatait és a harctérrel egyszerűen eltávozott. A hadosztály a döntő pillanatban vezér nélkül maradt, aminek a vége természetesen nagy szaladás lett. Jellemző az orosz viszonyokra, hogy *Orlov* tábornokot valóságos ráerőszkolták *Kuropatkin*ra szentpétervári befolyásos pártfogói. *Orlov* ugyanis odahaza nem valami épületes dolgokat követett el; a harctérre küdték tehát, hogy tegye jóvá bűneit. Ez a

„A TENGERPART” TÁRCZÁJA.

Rámás Kiliti István uram.

Irta: Sz. Kovács Zoltán.

Magyarország felső vidékén jártam. Ott, ahol száz púpja van a földnek. Furcsa egy vidék az! Az alföldi síkságon nevelkedett ember szinte nem jól érzi magát ott a sok hegy között. Valami szorongás fogja el a lelkét, — mintha csak hirtelen tömlőcbe csöppent volna bele. Nem látni ott tovább: egyik hegyoldal-tól a másikig. A síksági embernek nagy meszszeségekhöz hozzászokott szeme úgy vergődik ott a sziklafalak között, mint a ketreczbe zárt madár. Sokan szépnek tartják a hegyes vidéket. No hát, gyönyörködjenek benne! Már én csak jobban szeretem a végláthatatlan, nagy, napfényes síkságot, a hol versenyt szállhat a szem is, a lélek is a kék levegőget hasító, gyors darumadással.

De meg kellett tennem ezt az utat. Tartoztam vele egy kedves, jó urambátyámnak, aki ott lakik annak a görbe országnak egy nevezetes városában. Azaz, hogy ma már nem is olyan nagyon nevezetes az a város, mint a minő régebben vala. Az új idők szele elfújta rendre az ő nevezetességeit is. Avagy talán — kérдем szeretettel — nevezetesség-e ma már a csizmadia-mesterség? Bezzeg az volt hajdan! De meg is érdemelte, hogy az legyen.

Mert igazán nevezetes alkotás volt minden egypár csizma, ami abból a városból kikerült.

Haj, haj, hova lettek a régi jó idők! Hova lett a tisztességes kézimunkának az értéke? Ma már géppel cselekszik a bolond ember mindent. Aszondja, hogy így olcsóbban tud »előállítani.« Meg aztán gyorsabban is. Hát mire való az a nagy siettség? Tudhatja azt minden okos ember, hogy a hamari munka nem sokat ér. Ami meg az olcsóságot illeti, hát azt is tudja mindenki, a ki a fejelágyára nem esett, hogy az a legdrágább, ami legolcsóbb. »Előállítani« előállíthat az a gép garmadaszámra akármi czifra csudát, de olyan messze lesz az a becsületes kézimunkától, mint a kút feneke a csillagos égtől. Mert minden olyan munkában, amit kézzel végez, benne van az igazi mesterembernek a lelke is. A jóra való csizmadia csakugy a maga képére teremti a csizmát, akár a felséges Uristen a világot. Ne vétessék istenkáromlásnak ez a szavam; nem ő szent»felsége munkáját akarom én ezzel dehonasztálni, hanem a jó csizmadiamunkát dicsérni. Az igazságos szívű Uristennek pedig nem eshetik zokon a jó csizmadia dicsérete.

A gép csak gép marad; az ember meg ember. A gőz nem pótolja a lelkét. Azért olyan élet nélkül való, az unalmassáig egyforma minden, ami géppel, gyárban készül. Nincsen benne semmi élő, jellemző vonás. De nem is kapja meg a szívét senkinek, nem szeretetti meg magát senkivel. Én legalább

még sehol sem hallottam széles ez országban, de még a hepehupás német földön se, hogy valaki azt énekelte volna:

»De szeretnék módlingi cipőt viselni...«

Ellenben azt igenis számtalanszor hallottam, hogy a jóvérű legény széles jókedvében így kurjantotta el magát:

»De szeretnék rámás csizmát viselni...«

Az, az — a rámás csizma! Az volt az alkotás! De kiveszett az is, mint az ősi tokaji szőlő. Amerikai módra készült lábfedőkben élvezzük az amerikai szőlővessző nedvét. Jellemző a mi mai állapotainkra, hogy egyszer vacsora után beszélgetve, az én kedves urambátyám így sóhajtott föl:

— Pusztulunk itt, öcsém, pusztulunk itt is. Kivész belőlünk lassankint minden régi magyar vonás. Beleütött az idegen fillokszera már a nép szokásaiba is. Az idegen után kapkod már a nép is. Talán el se hiszed, ha elmondom, hogy itt, ebben a híres csizmadia-városban, ma már csak egyetlen egy olyan csizmadiamester él, a ki rámás csizmát tud készíteni.

Olyan szomoruan mondta ezt az én urambátyám, hogy szinte nekem is elszorult a szívem. Hát már a rámás csizma is? A kaczkias, a híres, a nyalka rámás csizma, amelyért még nem is olyan régen annyira bolondultak a legények — de talán még jobban a leányok, ha ott látták feszengeni valami deli legénynek a lábán. Hát ott ballag már ő is azon a nagy

jóvátétel fényesen sikerült neki. — Igen érdekes cikk jelent meg a *Grasdanin*-ban *Mes-cserszkij* herceg tollából, aki egyenesen azt ajánlja, hogy *Oroszország lépjen szövetségre Japánnal*. Az ötven millió lelket számláló japán népet — fejtegeti cikkében a herceg, — semmivé tenni teljes lehetetlen. A folytonos ellenségeskedés helyett sokkal üdvösebb gyümölcsöket teremne a kibékülés. Ha majd vége lesz a mostani áldatlan tusakodásnak, legheylesőbb politika lesz Oroszország részéről, ha baráti szövetséget köt a leghatalmasabb szomszéd ázsiai állammal. Ezzel biztosítja keletázsiai birtokai békés fejlődését és *nem lesz tehetetlen Európában*. Két erős szomszéd: *Németország és Japán között* Oroszország nyugodt életet élhet és a békés munkának szentelheti életét.

Tibetben nagyfontosságú esemény történt: *a kínai császár, Tibet hűbérura, megosztotta méltóságától a daijai lámát*. Ez az intézkedés kétségkívül angol befolyásra vezethető vissza es nagy sikere az angol diplomáciának. Az *amban*, a Lhasszában székelő kínai császári rezidens közhírré tette, hogy a császár a dalai lámát Lhasszából való elmenekülése és macskodása miatt ideiglenesen felfüggeszti méltóságától. Ha tovább is renitenskedik, véglegesen elmozdítják állásából és csak közönséges láma rangjával fog bírni. Tibet világi ügyeit a tibeti régens intézi, az ország egyházi fejének pedig a *tasi lumpo* tekintendő mindaddig, míg új *dalai láma* nem kerül. Ez azonban aligha lesz lehetséges mindaddig, míg a mostani dalai láma él. Lhassza népe állítólag teljesen meg van elégedve a dalai láma elmozdításával. — *Párisból* jött értesítés szerint az orosz kormány jegyzékben fog tiltakozni az angol-tibeti szerződés ellen.

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefon-száma: 224.

uton, amelyik soha sem kanyarodik vissza? Az elmúlásnak, elpusztulásnak szélesre taposott országútján. Mert hiszen ha kellene, ha kapós volna, akkor készítenék. Kár érte, igazán kár! Mint ahogy kár minden kicsiségért, aminek az elpusztulása egy-egy szemecskéjét törli le rólunk a mi nemzeti himporunknak.

— Rámás Kiliti István az a mester, — folytatta az urambátyám. — A tudományáért viseli a „Rámás” melléknevet.

Aztán elmondott egyetmást a derék férfuról. Mert nevezetes embere Rámás Kiliti István uram a maga városának. Tipikus régi magyar mesterember. Pusztulásnak ugyan — hála az istennek! — éppenséggel nem indult. Sőt takaros háza és szép szölleje van, ami arra mutat, hogy a rámás csizma nemcsak kaczkias, hanem egyszersmind hálás jószág is volt. (Ebben különbözött az érette bolonduló lányoktól.)

Kiliti István uram egyébként már nem igen folytatja a mesterségét. Egyrészt — mint az i-ént említettem — már nem igerr keresik a rámás csizmát; másrészt pedig a kiváló csizma-speczialista nem igen szereti, ha munkával háborgatják. Minek törje vénségére magát? Van már neki a tejbe mit aprítani; elé ő már holtig valahogy. De meg nem is érdemes dolgozni ennek a mai világnak. Ugy el-sopánkodnak, ha megkéri az ember a tisztességes munkája tisztességes árát, hogy elfutja a mérge az embert. Hát ne hordjon rámás csizmát, aki nem akarja vagy nem tudja megfizetni! Nem muszáj azt mindenkinek hordani! Menjen a boltoshoz, kap ott gyári holmit,

Előfizetési felhívás.

Szeptember hó 21-ikén előfizetést nyitottunk „A Tengerpart” című napilapra.

„A Tengerpart” ünnep és vasárnap kivételével naponként délután öt órakor legalább nyolcz oldalnyi terjedelemben jelenik meg.

Előfizetési árak.

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	24 korona.
Fél évre	12 „
Negyedévre	6 „
Egy hónapra	2 „

Egyes szám ára 8 fillér.

Előfizetést bármely naptól kezdve fölvesz „A Tengerpart” kiadóhivatala, Fiume, Riva Szápáry, Adria-palota.

Abbonamento al giornale.

Ai 21 settembre abbiamo aperto un abbonamento al giornale quotidiano „A Tengerpart”.

Il giornale „A Tengerpart” escirà ogni giorno — eccettuate le domeniche ed i giorni festivi almeno in otto pagine.

Prezzi d'abbonamento.

Loco a domicilio o altrove colla posta:	
Anno intero	cor. 24.—
Semestre	„ 12.—
Trimestre	„ 6.—
Un mese	„ 2.—

Numero singolo cent. 8.

L'abbonamento si può principiare da qualunque giorno.

L'amministrazione del giornale

„A Tengerpart”

Fiume, Riva Szápáry, palazzo Adria.

Telefono della redazione e amministrazione: No. 224.

olcsót. Annak örülhet a zsebe, ha a lába jajgat is bele. De a fránya tudja, ma már tán a lábak se olyanok, mint hajdanta voltak. Szóval, czudar világ! Hol a pincze kulcsa?

Az a pincze, ottkűnn a szőlőben, kedvelt nyaralóhelye Kiliti uramnak, még ugy telente is. Nem azért, mintha mértéken tul szeretné a boritalt; hanem inkább a csöndes kedverítés okáért. A magyar ember nem *inni* szeret, hanem *mulatni*. Jó czimborák között, jó borocska mellett, kinyilik az embernek a lelke, mint a virág; az elméje pedig kigubózik, hogy szines pillangó módjára röppennek ki belőle a tréfás, vidám ötletek. A ki nem szereti az ilyen csöndes mulatozást néhanapján, az vagy igen rossz ember, vagy igen kákabélű.

Rámás Kiliti István uramnak a fejből már sok vidám ötlet röpöpent ki. Az igaz, hogy nem is tegnap kezdte őket eregetni. Régen hires ember ő már nemcsak a keze alól kikerülő nevezetes csizmak, hanem a száján kiröppenő nevezetes mondások révén is. Egy-egy talpraesett kiszólása valósággal szálló szó lesz. Bejárja az az egész várost, alvégtől felvégig; vagy talán még messzebb is elmegy.

Van a városnak még egy nevezetes férfia; az ő egyéni mivoltában elütő Rámás Kiliti István uramtól. Hetyke Sötét András, a városi hajdu. Nem mai gyerek már a derék András se, hanem azért még mindig büszkén viseli a „Hetyke” nevet. Különösen a külső megjelenésére ad sokat, nehogy csorba érje a nemes város tekintélyét. Más csizmát, mint

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

Miniszteri tanácskozás.

Budapest, szept. 23. A tegnapi miniszteri tanácskozás késő estig tartott és a már jelzett ügyek elintézésével foglalkozott.

Budapest, szept. 23. Ma délelőtt folytatólagos minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek valamennyi tagja résztvett.

Gromon Dezső lemondása.

Budapest, szept. 23. A legmegbízhatóbb forrásból nyert értesülés szerint *Gromon Dezső*, a honvédelmi miniszterium államtitkára, *megváltik ez állásától és nyugalomba vonul*. *Gromon Dezső* husz esztendőtt töltött e fontos politikai állásban és jubileumát még hivatalában akarja megülni. Csak azután távozik állásából a király nagyértékű kitüntetésével, de *képviselői mandátumát továbbra is megtartja*. *Gromon Dezső* minapi audienciája a királynál az államtitkár-válság dolgában történt.

Uj magyar bárók.

Budapest, szept. 23. A hivatalos lap királyi kéziratot közöl, melylyel ő felsége *Gelsei Guttman Vilmos, Ödön, László és Aladár* nagybirtokosoknak, valamint törvényes utódaiknak »*Beliscei*» előnévvel a magyar bárói méltóságot adományozza.

Lónyayné és Lujza hercegnő.

Páris, szept. 23. *Lónyay Elemérné* grólné és *Koburg Lujza hercegnő* tegnap délután találkoztak. A két nővér találko-

rámását, föl nem huzna a lábára a világért se. Én nem tudom, mi lesz, ha Kiliti István uramat hamarabb találja elszólítani a Gondviselés e földi világból, mint Sötét Andrást. Attól félek, hogy akkor nagy csorba, sőt tétovgató repedés fog esni a város tekintélyén: Sötét András uram azontul meztitláb fog járni.

A hetyke Andrásnak ez a szenvedélyes vonzódása a rámás csizmához már sok kellemetlen órát szerzett Kiliti István uramnak. Ha mindenkit le tud is rázni a nyakáról — Sötét Andrást nem. Valahányszor a város házán van dolga Kiliti uramnak, vagy ha az utcán találkozik Sötét Andrásal, mindig sötét ábrázattal és szorongó félelemmel pislant a hetykén lépegető András lábaira: minő állapotban leledzik a csizmája? A legtartósabb, a legelpusztíthatatlanabb bőrből készíti neki mindig a csizmát, csakhogy minél tovább tartson. Sajnos, András így is kellelén tul sokat alkalmatlankodik.

Megpróbálta már a munka halogatásának módját is Kiliti uram, hátha ezzel meg tud szabadulni élete megkeserítőjétől. Megpróbálta annál inkább, mert ez a módszer öneki magának kiváltképpen jól esett.

Mikor Sötét András beállított hozzá rámás csizmát rendelni, azt mondta rá Kiliti István a legbarátságosabb és legszivesebb képpel:

— Meglesz, Sötét uram, meglesz. Nyélbe ütjük hamarosan.

Persze, eszeágában sem volt hozzáfogni a munkához.

zása meghatározó volt. Könnyező szemmel borultak egymás nyakába és percekig átölelve tartották egymást. Azután három óra hosszáig beszélgettek együtt a legbizalmasabban. *Lónyay grófné* örömet fejezte ki, hogy *Lujza* hercegnő jól van és visszanyerte szabadságát. Megígérte, hogy még egyszer meg fogja látogatni nővérét s a legmelegebb érdeklődéséről és támogatásáról biztosította. *Lujza* hercegnő sugárzó arczzal távozott a *Bristol* szállóból. Nyilvánvaló volt, hogy a nővérek teljesen kibékültek.

Az olasz kereskedelmi szerződés aláírása.

Róma, szept. 22. Egy délelőtt érkezett távirat szerint az osztrák-magyar-olasz kereskedelmi szerződést Vallombrosóban hosszúságos, élénk vita után végre mindkét részről aláírták. Egy később érkezett távirat azonban megczáfolja ezt a hírt és állítólag biztos értesülés alapján kijelenti, hogy a szerződést még csak a jövő szombaton fogják aláírni. Erre vall az is, hogy az olasz kereskedelemügyi miniszter elhalasztotta nápolyi utazását.

Merénylet egy orosz rendőrkapitány ellen.

Szent-Pétervár, szept. 23. *Odesszából* jelentik, hogy az ottani rendőrkapitány ellen az utcán merényletet követtek el. Egy ismeretlen ember revolverral rálőtt a kapitányra, aki könnyű sebet kapott. A rendőrkapitány maga fogta el és fegyverezte le támadóját. A merénylőnél, aki vallani nem akar, a revolveren kívül tört is találtak.

A háború.

London, szept. 23. *Tienszínből* jelentik, hogy a *Liao* folyamon túl levő területeken az orosz hadsereg lovas-csapatái tűnek föl.

Jó három hét múlva eljött András megint a műhelybe, megsürgetni a munkát.

— Meglesz, Sötét uram, meglesz, — biztatta Kiliti István. — Csakhogy, tudja, minden jó munkának idő kell!

Ebben András meg is nyugodott és teljes két hónapig feléje se nézett Kiliti uramnak.

Akkor elment hozzá.

— Mi van a csizmával?

— Meglesz, Sötét uram, meglesz. Csak legyen egy kis türelemmel, mert mondtam már, hogy a jó munkának idő kell.

A nagy türelmű András várakozott még egy álló fertály esztendeig. A régi csizmája már veszedelmes módon kiváncsított a megérdemelt nyugalomba, de az új csizmának még hire-hamva se volt.

Rohant Kiliti uramhoz.

— Mi lesz már avval a csizmával? Rongyos csizmában csak nem járhatok városi ember létemre!

— Nono, — szólott neheztelő hangon Kiliti uram. — Csak nem kell hirtelenkedni. Meglesz, Sötét uram, meglesz. Csakhogy megmondtam már, hogy idő kell a jó munkának.

— Idő, idő! De hát mennyi idő? Hisz én hat hónapja várok már a csizmára! Pedig hat nap alatt a világ is megteremtődött!

Rámás Kiliti István uram szemrehányó tekintetvetett Hetyke Sötét Andrára, aztán nagyot fujván a pipája füstjéből, a legőnzesebb kicsinylés hangján vágta ki a szentenciát:

— Elég fusser munka is az!

London, szept. 23. Hir szerint az oroszok kiürítik Mukdent. Körülbelül 20,000 főnyi orosz katonaság áll Mukdentől délre.

London, szept. 23. *Sanghai*ből érkezett jelentés szerint Mukdennél az orosz és japán csapatok közt szakadatlan csatározás folyik. Az oroszok tegnap kiürítették Pintakot.

Csifu, szept. 22. Egy orosz tiszt neje, aki *Port Arturból* érkezett ide *Radzivil* herceggel, azt beszéli, hogy az ottani kórházban csodálatos módon folyik a gyógyítás. Minden 1000 katonára 30 mentő esik. A hölgyek a beteg katonák körül foglalatoskodnak, a szegényebb asszonyok pedig a katonák fehérműit tartják rendben. *Port-Arturban* még eddig nem fordult elő járványos betegség. A japán golyóktól és kartácsoktól talált sebesültek gyorsan felépülnek. Sok embert pusztítanak el a legyek, melyek a hullámérget terjesztik el a katonák között. *Port-Artur* óvárosa csaknem teljesen el van pusztítva. Az elesettek száma aránylag csekély. Egy alkalommal a japánok 57 gránátot lőttek a városba, anélkül, hogy egy is talált volna. A védők hangulata kitűnő és remélik, hogy az ostromnak még nagyon sok ideig ellenállhatnak.

Hetvenkedő oláhok.

Temesvár, szept. 23. Az *Asztra* oláh kulturegyesület tegnap este befejezte vándorgyűlését. Nagy megbotránkozást kelt, hogy a rendezőség eltávolított minden magyar nemzeti színű díszítést és drapériát. Az oláhok hetvenkedése azonban a lakomán érte el tetőpontját, amelyen nem a »királyt«, hanem a »fejedelmet« éllették és a *Gotterhalte* eljátszását követelték a cigánytól, de a cigány ezt kereken megtagadta.

Visszahozott kivándorlók.

Trieszt, szept. 23. Az osztrák-amerikai egyesült hajóstársaság *Frida* gőzöse, amely a múlt hó 30-án indult el New-Yorkból, harmincz dalmát és horvát kivándorlót hozott vissza, akiket Amerikában nem engedtek partraszállni. — Nápolyban még tíz görögországi kivándorlót vett föl hazaszállítás végett, akiket ugyancsak Amerikából utasítottak vissza.

Katona Béla temetése.

Budapest, szept. 23. *Katona Béla* elhunyt koronaügyész-helyettes holttestét ma délelőtt szállították el Kecskemétre. A koporsót számtalan koszoru borította. A temetés Kecskeméten holnap lesz.

Vakmerő rablótámadás.

Pécs, szept. 23. *Deutsch Miksa*, *Montenuovo* herceg gyulai pusztájának bérlője, tegnap este Pécsre érkezett és innen nejével együtt kocsin folytatta útját Gyulára. Utközben hat ember támadta meg a kocsit, akik revolverekkel voltak fölfegyverkezve. Az utonállók agyonlövésével fenyegették *Deutschékat* és elraboltak tőlük egy bőröndöt, amelyben 1500 korona készpénz és 9000 korona értékpapír volt.

A rablók kézrekerítésére megtették a legszigorubb intézkedéseket, de a nyomozás még eddig nem vezetett eredményre.

Egy szélhámós kiadatása.

Budapest, szept. 23. A múlt hónapban a fővárosi rendőrség a *Budapestről* Fiume felé induló vonaton letartóztatta *Krausz Károly* mérnököt, aki *Bozenhardt* Pál stuttgarti gyáros feleségét megszöktette. Az asszony nem üres kézzel jött el férjétől, hanem 100.000 koronát vitt magával utavalónak. *Bozenhardt* Pál lopásért följelentette a szerelmes párt és a bíróság az igazságügyminiszter felhívására ma elhatározta *Krausz* kiadását.

Fuvaros-sztrájk Pozsonyban.

Pozsony, szept. 23. Itt nagy fuvaros-sztrájk tört ki. A sztrájkoló kocsisok száma meghaladja a kétszázat. A forgalom megakadása nagy károkat okoz a kereskedőknek és szállítóknak.

KÜLÖNFÉLE.

— A városi képviselőtestület ülése.

Ma délután öt órákor gyűlnek össze hosszú pihenés után a városatyák, hogy megvitassák és esetleg megszavazzák a napirendre kitűzött tárgyakat.

Első sorban a legfontosabb pontot: a kormányzó távirati értesítését a 20 milliós kölcsön módoszatait illetőleg fogják tárgyalni és csak ezután térnek át a többi tárgyra, ha ugyan kifutja az időből.

Az ülés mindenképen érdekesnek ígérkezik; a városatyák ugyanis számos indítványt akarnak tenni és interpellációkat intézni a hatóságokhoz. Különféle hírek keringenek már előre az egyes képviselőtestületi tagok felszólalásairól, de hogy mennyi fog ebből megvalósulni, azt csak az ülésen fogjuk megtudni.

A helybeli olasz lapok sehogysem tudnak kibékülni azzal, hogy a városi választmány mindkét ülése meddő maradt, mert a polgármester semmiképp sem tudta a törvényszabta hat főből álló tagságot összehozni. Remélik azonban, hogy a rappresentanza tagjai legalább majd helyre fogják pótolni a mulasztást és teljes számban jelennek meg a gyűlésen, melynek napirendjére a városra nézve életbevágó javaslatok tárgyalása van kitűzve.

— **Nagylelkű adomány.** A *Whitehead és Társa* cég *Vio Ferencz* dr. polgármesterhez 5000 korona adományt juttatott abból a célból, hogy azt *Hoyos György* gróf emlékezetére a következő jótékony intézetek között osztsa szét: A város szegényeinek 2000 koronát, a városi kórház javára 1000 koronát, a *Klotild* gyermekmenhely javára 500 koronát, a *Gizella* jótékonyági egyesület javára 500 koronát, a gyermekóvó javára 250 koronát és a *Szent Sziv* intézet javára 250 koronát.

— **Egy magyar képviselő balesete Amerikában.** Sajnálatos baleset érte — mint egy Amerikából érkezett magánlevél jelenti, — *Rajk Aladár* dr. országos képviselőt, aki mint az interparlamentáris konferencia tagja időzik most Amerikában. A múlt szombaton délután, miközben egy nagyobb társasággal kirándult *Glenwoodba*, a *Long Island* félszigeten fekvő gyönyörű városkába, oly szerencsétlenül ugrott le a villamos vasut kocsijáról, hogy esés közben jobb kezefejét eltörte. Szerencsére volt a közelben orvos is, aki igen súlyos, de nem veszélyes sebet bekötötte.

— **Tengerészek nyugdíjalapja.** Számaltanszor felmerült már az eszme, hogy a tengerészek számára nyugdíjalap létesíttessék, de megvalósulni még nem tudott a dolog. Pedig ha valamely testületnek égető szüksége van nyugdíjalapra, úgy éppen a tengerészek testülete az. Künn a nyílt tengeren a viszontagságos, vészterhes élet megtöri még a legedzettebb embereket is s mikor aztán a hajón már hasznavehetetlenné váltak, lelkiismeretes munkában, fáradságosan eltöltött ifjuságukért koldusbot a bérük.

A fiumei tengerészkapitányok klubjából indult ki most ujjal a nyugdíjalap létesítésének humánus eszméje. A tengerész-kapitányok legutóbb tartott ülésükön elhatározták, hogy semmi fáradságot nem kimélve, minden erejüket latba vetik a siker érdekében. Fiume számos hajóstársulata között idáig egyedül az *Adriának* van nyugdíjalapja munkaképtelen alkalmazottai számára; oda kell hát hatni nem csupán az érdekelt tengerészeknek, hanem egész városi társadalmunknak, hogy a többiek is kövessék az *Adria* példáját.

— **Egy új magyar hajó próbaujtja.**

A Magyar keleti tengerhajózási részvénytársaság *József Agost főherceg* nevű hajója, mely ez évben épült, mint Newcastle-on-Tyne-ből jelentik, a próbaujtat igen jó eredménnyel tette meg. A hajógyár tulajdonosa a sikeres próbaujt alkalmából a gőzös fedélzetén lakomát adott, melyen József Agost főhercegre nagy lelkességgel fogadott felköszöntőt mondtak. A *József Agost főherceg* a harmadik új gőzös, amelyet az említett társaság ez év folyamán forgalomba helyezett. A próbaujt után az új gőzös Galaczba irányuló teljes rakományával első útjára indult és rendszeres szolgálatot teljesít az Aduna és a nyugateurópai kikötők között. A *József Agost főherceg* épülőfélben levő testvérhajója, mely a *Gróf Tisza István* nevet fogja viselni, valószínűleg már egy-két hét múltán szintén vízre lesz bocsátható.

— **Az Ultonia gőzhajó** ma kora reggel indult el mintegy 2040 kivándorlóval. A hajó 700 tonna különféle árut és 16,000 kg. húst is vitt magával.

— **Internátust Fiuménak!** Ezzel a címmel *Villax Béla* ur igen életrevaló eszmét pendít meg a *Magyarország* mai számában, olcsó állami internátusok föllállítását sürgetvén a fiumei állami iskolák mellé. Az eszme annyira okos és hazafias, hogy igazán méltó a megszívlelésre az intéző körök részéről. A szép cikk gondolatmenetét a következőkben ismertetjük:

Ha azt akarjuk, hogy a magyarság Fiumében és egyáltalán a tenger mellékén gyökeret verjen, első sorban arra kell törekednünk, hogy a magyar ifjúsággal a tenger melletti életet megkedveltsük. Hogy ezt elérhessük, szükséges volna, hogy a magyar tanulóiifjúság mentül tömegesebben keresse föl a fiumei iskolákat. Nyujtsunk erre módot a szülőknek és akad majd rá vállalkozó elég, ki fiát ott elhelyezze. Van Fiumében igen jó hírű magyar-olasz nyelvű állami főgimnáziumunk, kereskedelmi akadémiánk, sőt még elemi iskolánk is van. *Ezek mellé állítson a kormány olcsó állami internátusokat*, ahol a szerényebb viszonyok között élő magyar középosztály is, utánjárás nélkül elhelyezhesse fiait és majd meglátjuk, hogy ezek a most gyengén látogatott intézetek milyen hamar megnépesülnek! Minden előrelátó szülő szívesen adná gyermekét oda, ahol tudná, hogy megbízható kezében van és ahol játszva sajátíthatná el az olasz, esetleg még a horvát nyelvet is. E mellett az ottani élet megszokása, a tenger folytonos látása ilyen zsenge korban maradandó nyomokat hagyva az ifjak lelkében. Akárhány közülök ott települne meg, vagy kedvet kapna

az előtte most még ismeretlen tengerészpályára. Legyenek csak egyszer magyar tengerész-apák és nagybácsik, akadnak majd fiak és öcscsők is, kik biztatás nélkül az apák vagy nagybácsik pályáját fogják élethivatásul választani. A csemeték átplántálásával kell kezdeni, csak úgy lehet a magyarságot Fiumében meghonosítani, de ehhez első sorban az szükséges, hogy könnyű szerrel módot és alkalmat nyujtsunk arra, hogy a magyar ifjuság a tenger s vele együtt Fiumét is megszeresse és az ott, valamint a tengerészetnél általánosan használatos, nagyon elterjedt olasz nyelvet is elsajátítsa. De enélkül maga Fiume is idegen marad előttünk, pedig ez volna az ország kapuja, amelyen át gazdasági termékeinket kivihetjük.

— **A kereskedelmi és magántisztviselők egyesületében** október elsején tanfolyamok nyílnak meg az egyesület tagjai részére a magyar, olasz, horvát, angol, francia és német nyelv tanulására; a német (esetleg olasz) gyorsírás, a könyvvitel, a német kereskedelmi levelezés és a szepírás elsajátítására és végre tanfolyam lesz a vasuti díjszabások ismertetésére. A beiratás naponta esti 7—8 óráig az egyesület helyiségében történik. Felhívja az egyesület mindazokat a tagjait, kik a felsorolt tanfolyamok valamelyikén résztvenni kívánnak, hogy a beiratásra minél előbb jelentkezzenek, mert a beiratások e hó 26-ával bezáratnak.

— **Térszono.** A városi zenekar ma este 8 órakor az Adamich-téren hangversenyt tart a következő műsorról: 1. Ricci: Da Desanzano a Brescia. Induló. 2. Giordano: Fantázia a «Fedorá»-ból. 3. Verdi: «Aida» (első felvonás.) 4. Bazzini: Ouvertura «Saul». 5. Titt: «Senza pretese». Polka.

— **Képviselők köszönete.** Az interparlamentáris konferenciának azok a tagjai, akik *Apponyi* Albert gróffal együtt a *Campania* gőzhajón tették meg az oceáni utat, mint *Liverpoolból* írják, a következő levelet intézték a Cunard-társulat igazgatóságához: Alulírottak, a britt és más európai parlamentek tagjai, kik az Egyesült Államok kormányának meghívására a st.-lousi világkiállításra utazunk s kik augusztus 27. és szeptember 8. között az utat a *Campanian* tettük meg *Liverpoolból* New-Yorkba, nagyrabecsülésünket akarjuk kifejezni Lord Inverclyde urnak és a Cunard-társulat igazgatóinak, valamint köszönetet mondunk a *Campania* kapitányának és tisztjeinek a hajón élvezett nagy kényelemért, kitünő szolgálásért és rendért, mely utunkat oly kellemessé tette. *Apponyi* Albert gróf Budapest, W. B. Byles Manchester, I. Bryn Roberts, S. T. Evans Glamorgan, Lukács György Magyarország, John Lund Norvégia, E. Price Jones, Thomas Shape, John W. Spear, Philip Stanhope, I. Aeron Thomas, Edvard Thompson, C. E. Howard Vincent, Herbert Weathly.

— **Megbüntetett kivándorlási hiénák.** *Szolnokról* jelentik: A szolnoki rendőrkapitány feljelentésére a sándorházi főszolgabíró *Volk* Pétert kivándorlásra való csábításért, amelyet a *Missler* brémai ügynökség érdekében folytatott, 30 napi elzárásra és 600 korona pénzbírságra ítélte. *Volk* Péter foglalkozásszerűen üzi a kivándorlásra való csábítást és már 1902-ben is 30 napi szabadságvesztésre ítélték e miatt. — *Székesfejervárról* jelentik, hogy az ottani állomáson tegnap négy balinkai 9—16 éves leányt tartóztatott le a rendőrség. A leányok a kihallgatás folyamán bevallották, hogy a *Red Star Line* bécsi kivándorlási cég ügynökei látták el Amerikába szóló jegyekkel s megmotosásuk alkalmával náluk négy hajójegyet és 755 korona készpénzt találtak. A leányokat hazatolonczolták.

— **Az amerikai magyarok köréből.** New-Yorkból jelentik, hogy a magyar betegsegítő egyesületek szövetkezetének közgyűlését szeptember második felében tartották meg Mc-Keesportban. Az előterjesztett titkári jelentés szerint a magyar szövetkezetnek 4813 tagja és 25.303 dollár vagyona van. Az utolsó esztendőben 1418 új tag lépett a szövetkezetbe; az évi bevétel 49.464, a kiadás 47.144 dollár volt. A gyűlésen *Stefurák* Dániel elnököt és 68 igazolt delegátus vett részt.

TARKA VILÁG.

Az okos feleség.

(*Simonne Carrés, 24 éves; Marcel Carrés, 23 éves. Lunch után, Carrés asszony nagyon elegáns boudoirjában. Megszámlálhatatlan, különböző alakú vándorok rakosgat Carrés asszony s e közben férjével cseveg, aki chaiselongue-on nyujtözkodik, amint az lunch után szokásos ilyen házában, ahol törökösön készítik a kávét, illatos cigarettákat szívnak s minden lehető elkövetnek, hogy ez a szieszta teljes legyen.*)

Marcel. Mit csinálunk ma este? Nem megyünk sehova? Társaságba?

Simonne. Nem.

Marcel. Érdekes igazán. Különben, ha igy neked jobban tetszik, menjünk a Champs Elysées-re, megvacsorázunk s az estét valamelyik boulevard-színházban töltjük el.

Simonne. Ma estére itthon rendeltem meg a vacsorát. Nem lenne tehát helyén való, ha elmennék s kivételesen itthon is maradhatunk egy izben. . . Nem gondold? . . . Pénzt takarítunk meg. Vagy azt gondold, unatkozni fogsz, ha kettesben leszünk?

Marcel. Éppenséggel nem! Milyen okos is vagy te, édesem! Különben tudhatod, hogy legjobb szeretek kettesben, veled maradni. (*Az ablakhoz megy.*) Milyen nyomorult idő! (*Visszajékszik a nyugdígyra.*) Mondd, édesem, hogy töltjük el a nyarat? Hova megyünk nyaralni?

Simonne. Ahova akarod.

Marcel. Igaz, el ne felejtöd, hogy Norvégiába készülődünk *Boumdihais-ék* yachtjával.

Simonne. Hova gondolsz? Nem utazhatunk együtt olyan emberekkel, akik huszszor gazdagabbak nálunk.

Marcel. Ugyan édesem! Ez olyan piknik-szerű utazás lesz, amelyben mindenki a rá eső részt fogja fizetni. . . Különben magam sem vállalkoztam volna ez utra!

Simonne. De igy is költséges, tudod, hogy *Boumdihais-ék* hogy szoktak utazni!

Marcel. Ha nincs hozzá kedved, nem okvetlen kell a fjordokat látnunk, elmegyünk *Skócziába*, kettesben.

Simonne. Még ez is költséges utazás.

Marcel. Csak a vasut lesz költséges, különben nem sokat fogunk költeni.

Simonne. Éppenséggel nem lehet veled komolyan beszélni. Ebben az évben semmiféle költséges utazásra nem vállalkozhatunk.

Marcel. Ahogy neked tetszik. Menjünk talán *Garenne-Bezousba*? *Bécules-Bruyèresbe*?

Simonne. Ide sem, *Frobertoille-be* megyünk, a rokonaimhoz. . .

Marcel. Kedves terv. . . Brrr. . .

Simonne. Falura megyünk, hogy pihenjünk s ott takarékoskodhatunk is.

Marcel. Édes Istenem, ezek a »takarékoskodások« untatnak. . . Azt hinné az ember, hogy az utolsó garasunk is elfogyott. Jó! Ezentul okosan fogunk élni, ha igy neked jobban esik. De talán mehetnének máshová is, mint *Frobertoillebe*? Akkor inkább *Párisban* maradunk — leeresztett ablakredőnyök s zárt ajtók mögött s képes levelezőlapokat küldetünk ismerőseinknek, akik azt fogják hinni, hogy elutaztunk.

Simonne. Különben, ha annyira kínos neked, hogy *Frobertoilleben* töltjük a nyarat, elutazhatunk egy olcsó, kevésbé ismert fjordra. Például *Vancottesba*, ott nincs se kaszinó, se előkelő szálloda és senki, akinek kedvéért különös toilletteket kell magunkkal czipelnünk. Ugy tudom, hogy *Lewy Blochék* sem mennek oda ez idén s potom áron megkaphatnák a nyarra villájukat. Mit szólsz ehhez az ötlethez?

Marcel. Monthatom, fura idea a *Lewy Blochék* villájában lakni! Ösmerem ezt a villát, egy közönséges pajta. Azután mindenki azt hinné, hogy tönkrementünk, ha *Vancottesban* elbujnánk!

Simonne. Bár tönkre nem mentünk, elég pénzt vesztettünk ebben az évben. Kétszáz-ezer frankot a *Bajonard-bank* nyelt el, nem is szölok egyéb vállalatokról. . .

Marcel. Igazad van sajnos!

Simonne. És te semmire sem gondolsz, semmivel nem törődsz, mintha bizony a pénz soha ki nem fogyna. Szerencse, hogy egész hozományomat megmentettük, de ha továbbra is így folytatjuk, akkor odajutunk, hogy munka után kell látnod, dolgoznod kell.

Marcel. Halálra tudnám kaczagni magam! Dolgozni! Én és dolgozni!

Simonne. Nem látom, mi nevetni való van ezen? Az apám is dolgozott s ahelyett, hogy nevensz, utánozhatnád őt . . .

Marcel. Rendben van, édesem. Mától kezdve utánozni fogom a kedves apósomat. De mihez kezdjek? Nem tudnád megmondani?

Simonne. Te tudod legjobban. Vannak összeköttetések . . . Talán valami ipari vállalkozásba kezdenél!

Marcel. Erről a pályáról lekéstem, édesem, túl van zsúfolva, menjünk tovább! Gondold meg, hogy mérnökök s volt főiskolai tanulók omnibusz ellenőröknek szegődnek! Vagy irodát nyissak! Hogy tetszene ez neked?

Simonne. Más, szebb hivatás után kell nézned. Irj!

Marcel. Ugyan kinek?

Simonne. Irj könyveket! Szindarabokat, van hozzá tehetőség!

Marcel. Ha „van”, akkor sikerülni is fog . . . Különbösen is ahhoz, hogy elején kezdjek el valamit, öreg vagyok; én már csak ilyen semmittevő maradok, édesem!

Simonne. Legkevésbé szabadna egész nap a pamlagon heverned . . . Mozogj egy kissé s nézz valami után! . . .

Marcel (kezét mozgatja): Lásd, már meg is fogadtam a szavadat.

Simonne. Ebből ép elég volt, magadra hagylak. Ilyen komolysággal nem lehet veled semmire sem menni, de figyelmeztetek, hogy ha továbbra is így élünk, kellemetlen helyzetbe juthatunk. Velem pedig úgy bánssz, mintha az eszemet veszítettem volna el. Ez nem szép tőled.

Marcel. De édesem, hát miért kell ugy kétségbe esned? Ha majd szükséges lesz, fognak dolgozni, mint más ember. Ezentul takarékosabbak leszünk s ismét rendbe jövünk. Különbösen is, édesem, nálad a pénztár kulcsa. Te majd okosan fogsz gazdálkodni.

(Csengetnek).

A szobaleány (belép). Nagyságos asszonyom elhozták az új ingeket.

Simonne. Küldje be!

(Az ingeket behozzák, Simonne műértő szemmel vizsgálja. A leány, ki a csomagot hozta, távozik.)

Marcel. Meg vagy elégedve az ingekkel? Sokba kerülhet, mi?

Simonne. Nem éppen, százhusz frank.

Marcel. Mind a hat? Nem is sok!

Simonne. De mit gondolsz, édesem? Egy darab százhusz frank, csak nem kívánhatod, hogy gyapjuból legyenek! Valódi valenciennes csipkével vannak diszítve . . . Talán nem volt okos dolog tőlem? . . .

Marcel. Eszembe sincs, hogy ellene szóljak.

Simonne. En Istenem, ezt a kis szeszélyt csak megengedhetem magamnak . . .

Marcel. Persze, édesem, természetes.

Simonne (gyöngöden): És most, hogy dolgozni fogsz, édesem, most még inkább megengedhetek magamnak ilyen kis szeszélyeket. . .

Maurice Donnay.

Kikötőnk forgalma.

Indult:

Szeptember 22-én:

Saturno, olasz lobogó alatt, tonnatartalma 306, kapitány Parducci, indult Cette-be.
Giuseppina S., olasz lobogó alatt, tonnatartalma 98, kapitány Spampinato, indult Cefaloniába.
Szápáry, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 695, kapitány Duimich, indult Tangeriba.
Zrinyi, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 941, kapitány Descovich, indult Valenciába.
Gisella, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 2646, kapitány Adamianovich, indult Triestbe.
Bitinia, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 1698, kapitány Kamenarovich, indult Triestbe.
Ultonia, angol lobogó alatt, tonnatartalma 6593, kapitány Thomson, indult New-Yorkba.

KÖZGAZDASÁG.

+ **Kereskedőinkre kedvezőtlen miniszteri döntés.** A fiumei kormányzó Fiume város polgármesterével azt a panaszát közölte a kereskedelmi miniszterrel, hogy az itteni diszműaru-kereskedők károsítva érzik magukat azért, hogy a Japánból és Kinából ideérkező gőzösök személyzete a saját pénzén, Keleten beszerzett kínai és japán különlegességeket a hajót látogató közönségnek eladja. A kormányzó ennél fogva annak a kérdésnek az eldöntését kérte a kereskedelmi minisztertől, vajjon *szabad-e a kikötőben, illetve a vámterületen kívül horgonyzó hajók legénységének az ezen hajókat látogató közönségnek a hajórendés szállítmányát nem képező és egyébként eladási tilalom alá nem eső árukat, iparüzési bejelentés nélkül, eladni?* A miniszter ez évi augusztus 10-én 39,084. számú rendeletével felel a kérdésekre, kimondván, hogy a kereskedelmi törvény értelmében ingó dolgok avégből való megszerzése, hogy azok továbbadassanak (K. T. 2589.), kereskedelmi ügyeknek tekintendő ugyan, a matrózoknak jelzett tevékenysége azonban kereskedői tevékenységnek nem tekinthető, mert a kereskedői minőség megállapításának feltétele a kereskedelmi ügyletekkel való iparszerű foglalkozás, már pedig a jelzett esetekben a matrózok ily iparszerű tevékenysége megállapítható nem volt. A matrózok eme tevékenységének megakadályozására iparrendészeti szempontból mód nincs, de nem alkalmas arra az 1884. évi 13,471. K. M. számú rendelet sem, mert ez a rendelet a révrendőrség gyakorlatáról szól s így mindazok a szabályok, melyek e rendeletben foglaltak, egyedül a kikötői rend és a kikötői igazgatás érdekében alkalmazhatók. Erre való tekintettel az idézett rendeletnek az a rendelkezése (6. §.), mely szerint a kicsinyben való eladás a parthoz kötött hajókon vagy bárkákon csak a révhivatal engedelmével folytatható, a kikötői igazgatás szempontjából szigorúan értelmezendő, ez engedélyek megadásánál azonban másra, mint a szorosn vett révrendőrszeti érdekekre figyelem nem fordítandó.

+ **Kávépörköltök iparhatósági telepengedély nélkül felállíthatók,** a kereskedelmi miniszter ez évi augusztus hó 11-én 53,678. sz. a. hozott elvi határozata szerint. A miniszteri határozat azt mondja, hogy a kávépörköltök iparhatósági telepengedély alá nem esnek, mert a gőzkávépörköltök semmivel sem okoz nagyobb tűzveszélyt, mint bármelyik pékműhely, kávéházi vagy vendéglői konyha, a gőzzel pörkölt kávé szaga pedig egészségtelennek nem mondható, miután a pörkölt kávéillat a levegőt majdnem dezinficiálja.

+ **Fakereskedelmi tanfolyam.** A budapesti kereskedelmi akadémia vezetősége a fakereskedelem terén alkalmazott egyéneknek, valamint az akadémiai tanfolyam hallgatóinak képzésére a következő előadásokat vette föl az akadémia téli félévi programjába: Erdészeti, heti 2 órában, előadja Havas Ágost főerdész; erdőfelmérés és becslés, heti 1 órában, előadja Havas Ágost; a faipar technológiája, heti 2 órában, előadja Gaul Károly áll. ipariskolai tanár; vasuti és hajózási díjzabás, figyelemmel a fakereskedelemre, heti 1 órában, előadja Gonda József államvasuti ellenőr. Ezenkívül Schreiber Endre a tél folyamán 10—12 előadást fog tartani a fatermelésről és fakereskedelemről. Az előadások okt. 1-én kezdődnek és márczius közepéig tartanak. Az előadásokra az akadémia igazgatója szeptember 24-éig fogad el jelentkezéseket. A leczképen előadási óránként egy felvételre 12 k.

+ **Czukorkivitel a Levanteba.** A cukorárak rendkívüli emelkedése és a fuvardíjak emelése valószínűleg hátrányosan fogja befolyásolni a Levanteba irányuló czukorkivitelünket. A magyar konkasszé czukorárak a lefolyt hónapban mintegy 3 k.-val emelkedtek s ennek következtében a marseillei exportőrök már előkészületeket tesznek kiterjedtebb francia czukorexportra a Levante felé. Az árak már csaknem konveniólnak, mert a magyar konkasszé czukor 33 $\frac{1}{2}$ kor. cif Cosp., a francia ajánlat pedig 34 fr. cif Cosp. Ehhez járul, hogy most, miután a metelini bank beszüntette trieszti czukorüzletét s már egy hónapja megszünt szállítani, sőt legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy hajóit (u. n. Court-dji-vállalat), amelyekbe vagyónának tetemes része immobilizálva volt, eladja, az osztrák Lloyd monopolizálja a czukorkivitel (a Panhellénique és a Florio és Rubattino társasággal kartelben állván) és szeptember 1-től számítva felemelte a fuvardíjakat oly tetemesen, hogy e határidőtől kezdve a szállítási díjak mintegy 10%-kal haladják meg a februári tarifa leszállítás előtt fennállott magas díjtételeket. Valószínű, hogy a megdrágult szállítási költségek a magyar czukorkivitel újra Galacz felé fogják irányítani, amely utirányba utóbb egyáltalában nem jött czukor.

+ **Külkereskedelmi forgalmunk augusztusban.** A központi statisztikai hivatal kimutatása szerint augusztusban Magyarországra összesen 36 millió q és 235.000 darab árut hoztak be, míg a kivitt áruk mennyisége 4.9 millió q-t és 1,545.000 darabot tett. A behozott mennyiségből 2,000,000 q és 71.000 darab, a kivitt áruk mennyiségéből pedig 3.7 millió q és 646,000 darab Ausztriára esett. Ez adatok szerint az 1904. év első nyolcz hónapjában ugy a behozatal, mint a kivitel értéke az 1903. év megfelelő időszakához képest emelkedett, de míg a behozatal növekedése 41.3 millió koronát ér el, addig kivitelünk csak 8.8 millió korona gyarapodást mutat. Külkereskedelmi mérlegünk az év első nyolcz hónapjában az egész külfölddel szemben mintegy 28,4 millió koronával aktív, ellenben Ausztriával szemben 20.4 millió koronával passzív.

+ **Bosznia és Hercegovina áruforgalma.** A bosnyák-hercegovinai országos kormány kiadásában *Bosznia és Hercegovina 1903. évi külkereskedelmi áruforgalmának főeredményei* címűen egy füzet jelent meg, melynek főbb adatai a következők. Bosznia és Hercegovina 1903. évi össz-forgalma súly szerint 9,629,941 $\frac{03}{100}$ mm.-t tett; ebből a bevételre 2,902,184 $\frac{33}{100}$ mm. = 30 $\frac{14}{100}$ %, a kivételre pedig 6,727,756 $\frac{70}{100}$ mm. = 69 $\frac{86}{100}$ % jut. Az össz-forgalom folytonos jelentékeny emelkedése mellett tehát a bevételre eső rész az utolsó öt év folyamán a kivételre esőnél sokkal erősebben növekedett.

A súly szerint kimutatott *kivitelnek* legnagyobb része: 5,508,883 mm. = 82 $\frac{98}{100}$ % 1903. évben is a nyers terményekre esett, míg a kivitt gyártmányok 1,219,074 mm.-nyi (17 $\frac{18}{100}$ %) mennyiséget értek el. E nyerstermények közül első sorban következő áruk jönnek tekintetbe: épület és műfa (kivitel 1903. évben 2,896,668 mm.), barnaszén (693,358 mm.), donga-és hordófa (470,883 mm.), különféle érczek (411,143 mm.); ez árucsoportok összes bevitele magában véve csaknem 4 $\frac{1}{2}$ millió mm.-t tesz.

A *bevételben* 1903. évben különböző gabonafélék (926,835 mm.), valamint liszt és őrlemények (513,765 mm.), játszsák a főszerepet; a félgyártmányok, melyek máskor a bevétel legnagyobb részét képezték, ilyképen némileg háttérbe szorultak.

Az *állatforgalom* nem súly, hanem darabszám szerint mutatattik ki; a kivitel 1903. évben 327,869 darabot tett, melylyel szemben 20,395 darabra rugó bevétel áll. 1903. évben kivitelre került 16,712 ló, 141,842 szarvasmarha, 133,058 juh, 46,270 kecske, 3990 élő sertés (leölt sertés 12,811 darab vitetett ki).

Áttérve most a kereskedelmi értékeknek már említett kiszámítására, kitűnik, hogy az össz-forgalom értéke 1903. évben 170,993,644 korona volt, miből a bevételre 90,608,153 korona = 59 $\frac{98}{100}$ %, a kivételre 80,385,491 korona = 47 $\frac{08}{100}$ % esett; ezek szerint a kereskedelmi mérleg tehát 10,222,662 koronányi passzív egyenleggel záródna.

Az összes 80,385,491 koronányi nyers terményekre (beleértve az állatforgalmat) 51,732,094 korona, gyártmányokra 29,663,397 korona esett; a 90,608,153 koronányi bevételben a nyers termények 26,167,218 koronával a gyártmányok 64,440,395 koronával részesednek.

Tőzsdei árfolyamok.

Értéktőzsde.

1904. szept. 23.

Budapest. Aranyjár. 4%	K. 118.90
Koronajár. 4%	97.60
3 1/8	88.75
Magyar földteherment. 4%	97.75
Horv. Szlavon	98.50
Tisza-szab.	161.50
Osztrák papírijár.	99.25
ezüst	100.—
arany	119.—
korona	99.—
Osztrák-magyar bank	1615.—
Magyar hitelbank	769.—
Osztrák hitelbank	657.75
Osztrák-magyar vasut	647.25
100 márka	117.40
London vista	239.60
Páris	95.05
20 frankos arany	19.02
100 lira (olasz)	95.20
20 márka	23.46
Bécs. Magyar hitelr.	K. 771.—
Osztrák hitelr.	657.25
Rimamurányi	526.—
Union-bank	534.—
Magyar államvasut	649.25
Leszám. bank	—
Jelzálogbank	513.50
Adria	478.—
Länderbank	447.25
Lloyd	755.—
Török sorsjegy	134.50
Berlin. Osztrák hitelr.	K. 207.40

Budapesti árutőzsde.

1904. szept. 23.

Buza október	K. 10.38
április	10.69
Rozs október	7.59
április	8.03
Zab október	6.82
április	7.29
Kukoricza szept.	7.20
május	7.34
Zsir	69.—
Szalonna	61.—

Newyorki gabonátőzsde.

1904. szept. 21. (Sürgönyjegyzés).

Buza loco	Cent. 113. 1/8
október	114.—
december	113. 6/8
Tengeri	Cent. 56. 3/8
október	56. 1/8
december	—
Fuwardij Liverpoolba	pence 1.—

Gyarmatárak.

1904. szeptember 23.

Kávé.

Havre Santos good average:	
Szeptember	Frank 45.75
December	46.—
Márczius	46.75
Hamburg Santos good average:	
Szeptember	Márka 37.—
December	37.50
Márczius	38.—
Newyork, szeptember 22.	
Fair Rio loco	Cent. 8. 8/16
Szeptember	6.80
December	7.—

1904. szeptember 23.

Cukor.

Prága frco Aussig kész	K. 27.20
uj	27.20
frco Prága raff.	75.—

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

Két csinosan

butorozott egymásba nyíló szoba kiadandó. Czim a kiadóhivatalban.

Értekezni 1—2 óráig.

Ujságkihordó (asszony is lehet) azonnali felvételre ke-restetik. Czim a kiadóhivatalban.

A legszebb és leghasznosabb ajándékok.
Nagy raktár: Alpaca és Chinaezüstökben és Lámpákban.

Karlsbadi és franczia
porcellán
és üveg készletekben.

Mindennemű üvegtáblák,
tűrkők és képekerek
legolcsóbb árak mellett.

Jacques Weiss veje: WEISZ SALAMON-nál.
FIUME. Az Adria-palotával szemben.

Értesítés.

A T. Cz. sört fogyasztó közönségnek.

Ezen városban megnyílt

DREHER ANTAL Kőbánya-Budapesti

cs. és kir. udvari szállító

elismerett kiváló sörgyáranak fő lerakata.

Irodahelyiség: Via del Canale 8. sz., interurb. telefon 226. sz.

Különlegesség gyermekágyban fekvőknek és lábbadozóknak.

Dupla Maláta kősör, majolika üvegekben.

Márcziusi kiviteli sör és Királyasör 1/2 literes üvegekben.

A sör a gyár eredeti csomagolásában érkezik, 25 és 50 üveget tartalmazó ládákban.

A hajók számára jótállás mellett pasteurizált sör szolgáltatik, a mely az időjárás minden viszontagságának ellenáll.

Kicsinyben kapható: Cartesio Miklós fűszerkereskedőnél Via Governo. Telef. 406. és G. Angelini fűszerkereskedőnél Via Fiumara. Telefon 552.

RENDELÉSEK RUPNICK EMIL a gyár képviselőjéhez

(Via del Canale 8. sz. Interurban telefon 226. sz.)

intézendők.

EXNER RUDOLF

Első butorszállító és szállítmányozási vállalat

Központ: Trieszt, Via della Stazione 17.

Képvisele Fiumében: EGGENHÖFFNER R.

Via della Sanità 4. földszint.

Költözködések elvállalása úgy a városban mint bármely idegen helyre legujabb mintájú 6 és 8 méter hosszú, előnyös szerkezetű butorszállító kocsikkal.

Butoroknak és értéktárgyaknak őrizetbe vétele. Mindennemű csomagolások elvállalása. Tárgyaknak hához szállítása és onnan való elvitele.

MAGYAROK OTTHONA!
Rosenthal Lipót -- Fiume
AZ ADAMICHTÉREN.

Játék, pipere, Japan és kagyló áruk, bőrönd
 és utikosár raktár
10 KÉPES LEVELEZŐ-LAP 20 KRAJZÁR.

Aki olcsó és jó
BUTOR

óhajt vásárolni, vegye azt az ál-
 talánosan ismert és megbízható
asztalos és kárpitos

butor ezégnél

J. Kertmann & Figlio

(ezelőtt **Sachs succ.**)

Via Governo, - FIUME.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra
 ingyen és bérmentve küldünk.

Hivatalnok

ki a magyar és olasz nyelvet tökéletesen bírja,
 1200 kor. kezdő fizetéssel azonnal felvétetik.
 Czim a kiadóhivatalban.

? IRIS ?

Használt és új bútorok

vétele és eladása az

Al buon prezzo

BUTORRAKTÁRBAN

Via San Vito 7. sz. földszint.

Ruha- és egyéb szekrények 13, 14 és 16 fo-
 rintért adatnak el.

Egyszerű teljes szobaberendezés 88 frt.

Fényes vagy matt " márvánnyal 130 "

Altdeutsch matt 150 "

ALKALMI VÉTEL.

Egy háló szoba

butor, igen olcsón

eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Perfekt saldocontista

nyelvösmeretekkel azonnali belépesre keres-
 tetik. Ajánlatok „könyvelő“ czimen e
 lap kiadóhivatalába intézendők.

Gyógy-Cognac

Camis és Stock, triesti cognac-
 gyárából

kapható

minden elsőrangú üzletben.

A magyarországi fiók igazgatósága:

Haas Ignác, Fiume. Telefon 628.

Hirdetések és előfizetések

„A TENGERPART“

ezimű politikai napilapra felvétetnek a
 kiadóhivatalában: **Fiume „Adria“ palota.**

Inserzioni ed abbonamenti

per il giornale politico quotidiano

„A TENGERPART“

si ricevono nell'amministrazione del giornale.

FIUME, PALAZZO „ADRIA“.

Hirdetések

és

előfizetések

felvétetnek

„A Tengerpart“

kiadóhivatalában

„UNIO“

könyvnyomda

FIUME

Riva Szápáry (Adria
 palota).

Cognac

az Első Tokaji Cognac gyár ter-
 méke a legkedveltebb.

Különlegességek:

**Gyógy Cognac és
 Diabetikus Cognac.**

Kapható minden finomabb ételmezési és
 czukrász üzletekben.

Képviselet Flumében:

FABICH FERDINANDO.

Könyvnyomdai
 műintézet

Tipografia
 artistica

„UNIO“

„Adria“ palota, **FIUME** palazzo „Adria“.

TELEFON 224.

SZÁLLIT

minden a nyomdászathoz vágó munkát
 gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

ESEGUISCHE

prontamente con conoscenza del ramo ed
 al più buon mercato ogni lavoro tipo-
 litografico.

„Adria“ magyar kir. tengerhajózási részvénytársaság. Atlanti szolgálat.

1904. szeptember havában az alant felsorolt első osztályú gőzösök vagy ezek helyettesei fognak Fiuméből az alant megjelölt irányokban és külföldről hazafelé indítani, feltéve, hogy rossz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meteket meg nem akadályozzák:

KIVITEL			BEHOZATAL			
H o v a	G ő z ő s	Kelet	H o n n a n	H o v á	G ő z ő s	Kelet
Buenos Ayres, Montevideo, Rosario .	»Tibor«	22/VIII-2/IX	Liverpool .	Fiume	»Tyria«	1-10
New-York	»Pannonia«	1	Hamburg ¹⁾	»	»Bagdad«	1-10
Liverpool ¹⁾	»Falermian«	1-10	Manchester	»	»Andrássy«	1-10
Hamburg ¹⁾	»Soderhamn«	1-10	Bordeaux .	»	»Stefánia«	1-10
London ¹⁾	»Syria«	1-10	Rotterdam	»	»Széll Kálmán«	1-10
Bordeaux .	»Báthori«	1-10	New-York	»	»Slavonia«	13
Rouen .	»B. Kemény«	1-10	Liverpool ¹⁾	»	»Flaminian«	5-15
Pernambuco, Bbhia, Rio de Janeiro			Hull, Newcastle o/T .	»	»Austria«	5-15
Santos [*]	»Arad«	10	London ¹⁾	»	»Jago«	5-15
Liverpool .	»Pavia«	5-15	Rotterdam	»	»Balaton«	10-20
Hull, Newcastle o/T .	»Voluturno«	5-15	Rouen .	»	»Nagy Lajos«	15-25
Antwerpen	»Deák«	5-15	Liverpool .	»	»Aleppo«	15-25
Lissabon, London .	»Zichy«	10-20	London ¹⁾	»	»Oria«	15-25
New-York	»Ultonia«	22	New-York	»	»Pannonia«	27
Liverpool ¹⁾	»Andalusian«	15-25	Glasgow .	»	»Baross«	20-30
Hamburg ¹⁾	»Bagdad«	20-30	Amsterdam	»	»Jókai«	20-30
Hull, Newcastle o/T .	»Douro«	20-30	Antwerpen	»	»Szeged«	20-30
London ¹⁾	»Murillo«	20-30	Rotterdam	»	»Szent István«	20-30
Liverpool .	»Veria«	20-30	London .	»	»Kolozsvár«	20-30
Rotterdam	»Kálmán király«	20-30	Hull, Newcastle o/T .	»	»Ebro«	20-30
Rouen [*]	»Szécheny«	20-30	Liverpool ¹⁾	»	»Avon«	20-30
Glasgow [*]	»Matlekovits«	20-30	Hamburg ¹⁾	»	»Venezia«	25/IX - 5/X
			Rio de Janeiro, Santos .	Triest, Fiume	»Báró Fejérváry«	25/IX - 5/X

A *gal megjelölt viszonylatban a gőzös **Triest**et is érinti.
Atrakodó szolgálat közvetlen hajóraklevelek alapján a felsorolt kiindulási kikötőkből az összes földközi és adriai tengeri kikötőbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, keletindiai, kínai és japáni vonalaira.

¹⁾ Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal **legendó** rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse, illetőleg hogy ezt a járatot ne teljesítse vagy későbbre halaszssa.

Középtengeri szolgálat.

FIUME—MALTA—OLASZORSZÁG—DÉL FRANCZIAORSZÁG—SPANYOLORSZÁGI vonal.

Fiuméből: «Lederer Sándor» szeptember 1-én, «Szent László» 8-án, «Kassa» 15-én, «Zrinyi» 22-én «Mátyás király» 29-én.
Valenciából: «Mátyás király» szeptember 7-én. «Rákóczy» 14-én. «Lederer Sándor» 21-én. «Szent László» 28-án.

TYRRHENI VONAL.

Az első osztályú gyorsgőzös **ÁRPAD** minden szerdán délben **Marseilleből Genuába** indul és pedig 1904. szeptember 7-én, 14-én, 21-én és 28-án. Minden csütörtökön este 8 órakor **Genuából Nápolyba**. Minden szombaton délután 4 órakor **Nápolyból Marseillebe** és pedig 1904. szeptember 3-án, 10-én, 17-én, és 24-én

FIUME-ÉSZAKAFRIKAI vonal. Fiuméből: indul «Adria» szeptember 8-án, «Szápáry» 22-én.
Tangerből: indul «Szápáry» szeptember 5-én. «Adria» 19-én.

„Adria“ magyar kir. Tengerhajózási részvénytársaság. - Fiume.

FIUME - NEWYORK

közvetlen összeköttetés Éjszak - Amerikával.

A „Cunard Line“ angol hajózási társaság gőzöseivel. Vezérigazgatóság a magyar korona országai részére: „Adria“ m. kir. Tengerhajózási r. t.

III. osztályú menetjegyek

Fiumétól Newyork-ig

Beleértve a hajón való étkezést és a kétnapos ellátást Fiumében

➔ **180 Korona** ➔

Legközelebbi gőzösök indulnak:

„Ultonia“ szeptember 22.én - „Slavonia“
október 6.án - „Pannonia“ október 20.án

A **fiumei kivándorlási iroda** (Via Alessandrina) készséggel és díjtalanul szolgál mindazon fölvilágosítással, melyre a kivándorolni szándékosoknak szükségük van.